

ÉRETTSÉGI VIZSGA • 2006. október 30.

NÉMET NYELV

KÖZÉPSZINTŰ ÍRÁSBELI ÉRETTSÉGI VIZSGA

JAVÍTÁSI-ÉRTÉKELÉSI ÚTMUTATÓ

**OKTATÁSI ÉS KULTURÁLIS
MINISZTERIUM**

ÁLTALÁNOS ÚTMUTATÓ

1. A dolgozatok javításakor a Javítási-értékelési útmutatótól eltérni nem lehet.
2. Minden jó megoldás egy pontot ér, a rossz megoldás 0 pont.
3. Fél pont és többletpont nem adható.
4. Minden egyértelmű jelölést el kell fogadni (például aláhúzás helyett karikázást).
5. Ha a tanuló javítja a megoldását és a javítás egyértelmű, akkor elfogadható a jó megoldás.
6. A feladatok értékelésére a szürke mező szolgál. Ebben jelölje a helytelen megoldást mindig nullával, a helyeset pedig egyessel!

Példa:

11.	0	← helytelen
12.	1	← helyes

7. A vizsgán összesen 150 pont szerezhető. Az egyes vizsgarészek arányát a vizsgaleírás szabályozza, ennek alapján meghatározott az egyes vizsgarészekben a vizsgapontok száma.

Vizsgarész	Vizsgapont
Olvasott szöveg értése	33
Nyelvhelyesség	18
Hallott szöveg értése	33
Íráskészség	33
Szóbeli	33
Összesen:	150

Az egyes vizsgarészekben a kérdések száma nem egyezik meg a vizsgapontok számával, ezért átszámításra van szükség. A vizsgapontok kiszámításához használja a Javítási-értékelési útmutatóban található átszámítási táblázatokat! A füzetek végén található összesítő táblázatba be kell írnia a tanuló összes megszerzett pontszámát, valamint az átszámítási táblázat segítségével meghatározott vizsgapontokat is (átszámított vizsgapont). Az Íráskészség vizsgarészben nincs szükség átszámításra.

OLVASOTT SZÖVEG ÉRTÉSE**1.**

Megoldásként több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

0. Kegeln

1. (zwischen) 14-18 (Jahre/n)
2. 6. September
3. (von) 14.30 – (bis) 17.30 (Uhr) / 3 Stunden
4. (um) 14.30 (Uhr)
5. (an der) Kirche (in Möschenfeld)
6. 30 (Jugendliche)
7. Turnschuhe / sportlich
8. (bis zum) 4. September
9. im Rathaus (Neukeferloh)
10. (bei) Gabi Habertz

2.

0.	11.	12.	13.	14.	15.	16.	17.
A	E	C	G	B	F	D	I

Fölösleges: H

3.

A cél az eredeti szöveg rekonstruálása, mégsem a mondatoknak a szövegben elfoglalt helyét, hanem a mondatok közötti kapcsolatok megtalálását pontozzuk. Jó megoldásként tehát csak az fogadható el, ha a vizsgázó a mondatot az előtte álló vagy az őt követő mondathoz helyesen rendelte hozzá, függetlenül attól, hogy melyik helyre írta be a betűt. Ha a vizsgázó az utolsó betűt a helyére írja, akkor azért mindenképpen jár pont.

Ennek megfelelően a következő kapcsolódásokért lehet pontot adni:

A – I	1 pont
I – F	1 pont
F – C	1 pont
C – H	1 pont
H – B	1 pont
B – E	1 pont
E – G	1 pont
G – D	1 pont
D a végén	1 pont

Teljesen helyes megoldás:

0.	18.	19.	20.	21.	22.	23.	24.	25.
A	I	F	C	H	B	E	G	D

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
25	33
24	32
23	30
22	29
21	28
20	26
19	25
18	24
17	22
16	21
15	20
14	18
13	17

Dolgozatpont	Vizsgapont
12	16
11	15
10	13
9	12
8	11
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1

Források

1. Münchner Wochenblatt, 35/2004, 3. o.
2. young miss 11/2000, 86. o.
3. www.kindernetz.de/infoladen/gewusst/index.html

NYELVHELYESSÉG

A helyesírási hibával leírt szavak nem fogadhatók el. A régi helyesírással írt alakokat helyesnek kell tekinteni.

Minden feladatban csak egy megoldás értékelhető. Variációk megadásakor nem jár pont, még akkor sem, ha közöttük van a jó megoldás.

1.

- 0. A) am
- 1. B) Wen
- 2. D) uns
- 3. A) Kann
- 4. B) beim
- 5. D) mir
- 6. B) ihn
- 7. A) Fahr

2.

- 0. D) unserer
- 8. B) große
- 9. B) aus
- 10. A) am
- 11. A) In
- 12. B) dass
- 13. A) gemacht
- 14. B) gelbe
- 15. C) einen
- 16. D) schönsten

3.

- 0. wird
- 17. will
- 18. empfiehl
- 19. sollen / sollten
- 20. lassen
- 21. kann / könnte
- 22. schützen
- 23. hält
- 24. bekommen
- 25. wird

4.

0.	26.	27.	28.	29.	30.
E	B	A	D	C	G

Fölösleges: F

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 30 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
30	18
29	17
28	17
27	16
26	16
25	15
24	14
23	14
22	13
21	13
20	12
19	11
18	11
17	10
16	10

Dolgozatpont	Vizsgapont
15	9
14	8
13	8
12	7
11	7
10	6
9	5
8	5
7	4
6	4
5	3
4	2
3	2
2	1
1	1

Források

2. <http://morgenpost.berlin1.de/archiv2004/040621/jugend/story685616.html>
3. <http://segeberg.nordclick.de/news/archiv/?id=1488909>
4. www.step.in.de/apni/aupair/index.htm

HALLOTT SZÖVEG ÉRTÉSE**1.**

Megoldásként több lehetőséget is megadunk. Ezeken kívül elfogadhatók azok a variánsok is, amelyek tartalmilag megegyeznek ezekkel.

A megoldásokban előforduló nyelvi vagy helyesírási hibákat figyelmen kívül kell hagyni, amennyiben a válasz érthető.

A 3., 6. és 7. számú itemeknél az üresen hagyott sorok nem fogadhatók el jó megoldásként.

1. Gespräch

- 0. die Wohnung
- 1. 2 / zwei / Wohnzimmer und Schlafzimmer
- 2. ja
- 3. nein / —
- 4. 500 (ohne Nebenkosten)

2. Gespräch

- 5. ja
- 6. nein / —
- 7. nein / —
- 8. ja
- 9. 150 (warm)

2.

	Richtig	Falsch
0.		X
10.	X	
11.		X
12.	X	
13.	X	
14.		X
15.		X
16.	X	
17.	X	
18.	X	

- 3.** Ha a vizsgázó egy problémánál mindkét személyt megjelöli, akkor a jó válasz sem fogadható el.

	1. Person	2. Person
Die Zimmertür ging nicht auf.	(0) X	
Das Fenster konnte man nicht richtig zumachen.		
Das Wasser ist aus der Dusche rausgeflossen.		(22) X
Der Deckel der Toilette war kaputt.		(23) X
Der Fernseher war kaputt.		
Das Radio funktionierte nicht.	(19) X	
Es gab kein Wasser.	(20) X	
Es gab keine Seife.		(24) X
Es gab keinen Strom.	(21) X	
Es wurde kein Zimmer reserviert.		(25) X

Átszámítási táblázat

Összesítse a javítás végén az egyes feladatokban elért pontszámokat! Ez az összeg lesz a dolgozatpont (legfeljebb 25 pont). A következő táblázat segítségével határozhatja meg, hogy az elért dolgozatpontok (bal oldali oszlop) mennyi vizsgapontot jelentenek (jobb oldali oszlop).

Dolgozatpont	Vizsgapont
25	33
24	32
23	30
22	29
21	28
20	26
19	25
18	24
17	22
16	21
15	20
14	18
13	17

Dolgozatpont	Vizsgapont
12	16
11	15
10	13
9	12
8	11
7	9
6	8
5	7
4	5
3	4
2	3
1	1

Szövegek

1. Auf Wohnungssuche

1. Anruf

Vermieter: Bauer.

Studentin: Guten Tag. Ich rufe an wegen ihrer Anzeige im Wochenblatt. Ist denn die Wohnung noch zu haben?

Vermieter: Ja. Sie können sie gerne anschauen.

Studentin: Wie viele Zimmer hat denn die Wohnung überhaupt?

Vermieter: Zwei: ein Wohnzimmer und ein Schlafzimmer und natürlich Küche und Bad.

Studentin: Ah ja. Hat denn die Wohnung einen Balkon?

Vermieter: Nein, sie befindet sich nämlich im Erdgeschoss. Man gelangt vom Wohnzimmer direkt in den Garten.

Studentin: Oh! Das ist ja toll. Wie viel kostet denn die Wohnung?

Vermieter: 500 Euro, ohne Nebenkosten.

Studentin: 500 Euro??? Ohne Nebenkosten? Oh Gott! Das ist mir viel zu teuer. Ich bin doch Studentin!

Vermieter: Dann wollen Sie die Wohnung also nicht haben?

Studentin: Nein, ich werde weitersuchen. Vielen Dank aber. Wiederhören.

Vermieter: Wiederhören.

2. Anruf

Vermieter: Studentenwerk Niederbayern/Oberpfalz. Schmidt am Apparat.

Studentin: Susanne Freitag hier. Ich wollte fragen, ob noch ein Zimmer im Studentenwohnheim frei ist.

Vermieter: Ja. Sie haben Glück. Es ist gerade eines frei geworden.

Studentin: Sind die Zimmer denn möbliert?

Vermieter: Ja. Es gibt ein Bett, einen Schreibtisch und einen Schrank. Im Zimmer befindet sich außerdem ein Waschbecken. Sie haben aber kein eigenes Bad. Es gibt Gemeinschaftsduschen im gleichen Stockwerk. Auch die Küche müssen sie sich mit anderen Studenten teilen.

Studentin: Gibt es im Zimmer einen Fernseher?

Vermieter: Nein, aber ein Radio. Der Fernseher ist in einem Gemeinschaftsraum im Erdgeschoss. Übrigens: Im Haus ist auch ein Fahrradkeller.

Studentin: Das hört sich gut an. Dort kann ich also mein Fahrrad abstellen. Was kostet das Zimmer denn pro Monat?

Vermieter: 150 Euro warm.

Studentin: Nur 150 Euro? Ja, wann kann ich mir denn das Zimmer mal anschauen?

Vermieter: Das fragen Sie am besten den Hausmeister. Ich geb' Ihnen die Nummer. Haben Sie was zum Schreiben?

Studentin: Einen Moment... Ja, ich habe einen Stift.

Vermieter: Also..., das ist die 0-9-4-1, 4-8-3-5-9-2.

Studentin: Ja, ich wiederhole: 0-9-4-1 und dann 4-8-3-5-9-2. Stimmt's?

Vermieter: Ja, genau.

Studentin: Dann bedanke ich mich und ich melde mich wieder, wenn ich mir das Zimmer angeschaut habe. Wiederhören.

Vermieter: Wiederhören.

2. Die Party

Andrea: Hallo, Susi! Warte mal!

Susi: Hey, Andrea!

Andrea: Du, Susi, ich mache am Samstag eine Party, kommst du auch?

Susi: Echt? Eine Party? Cool! Hast du etwa Geburtstag?

Andrea: Nein. Ich feier' einfach so. Meine Eltern sind übers Wochenende nicht da.

Susi: Aah! Sturmfrei also! Natürlich komm ich. Wann geht's los?

Andrea: So um acht. Stefan und Tobias kommen aber schon früher, weil sie mir bei den Vorbereitungen helfen.

Susi: Aha. Und wen hast du dann sonst noch so eingeladen?

Andrea: Natürlich die Leute aus meiner Klasse. Und Stefan bringt ein paar Freunde aus seinem Fußballverein mit. Ach, ja, und Tobias bringt seine neue Freundin mit. Sie heißt Birgit und geht in die Parallelklasse.

Susi: Kommt Hermann denn auch?

Andrea: Nein, der muss auf die Geburtstagsfeier von seiner Oma.

Susi: Das ist aber schade. Aber du, Andrea, sag mal, kann ich meine Kusine mitnehmen? Sie besucht mich nämlich übers Wochenende.

Andrea: Ja klar, kein Problem.

Susi: Soll ich etwas zum Essen oder Trinken mitbringen?

Andrea: Ja, das wäre toll. Könntest du Salate mitbringen? Die Fußballer bringen schon die Getränke mit. Den Rest, also Wiener Würstchen und Semmeln haben meine Eltern bereits besorgt.

Susi: Hmm. Lecker. Da komme ich bestimmt. Ja, du, wir sehen uns dann am Samstag. Mein Bus kommt gerade. Bis dann, tschüss.

Andrea: Tschao!

3. Probleme im Hotel

1. Gespräch

Rep.: Also, Sie sind nun alle gut angekommen ... und wie ist die Unterkunft? Sie sind ja alle in diesem 4-Sterne-Hotel untergebracht. Wie, wie waren Ihre ersten Eindrücke? Ist das Hotel gut?

Martha: Ja, natürlich waren die ersten Eindrücke super! Ehrlich, ich habe noch nie in einem Hotel mit vier Sternen gelebt, und ich war wirklich überrascht, wie schön es hier ist! Aber meine erste Enttäuschung war, als ich im sechsten Stock ankam und meine Tür öffnen wollte, und es hat nicht geklappt. Da war ich verwirrt, ich hab' gedacht, ich hätte den Schlüssel verloren. Da bin ich sehr schnell runtergelaufen, und hab' bei der Rezeption gefragt, ob ich vielleicht den Schlüssel verloren habe. Also der Mann bei der Rezeption hat geantwortet: „Nein, ich habe Ihnen keinen Schlüssel, sondern eine Chipkarte gegeben.“ Ja, er hatte mir eine Karte gegeben, aber was soll ich damit anfangen? – hab' ich gefragt. Er hat ein bisschen gelächelt und hat gesagt: „Tun Sie einfach die Karte rein und dann geht die Tür auf.“

Rep.: Ja und hat es dann geklappt?

Martha: Ja, es hat geklappt, ich bin reingegangen, hab mein Gepäck noch nicht ausgepackt, ich war ein bisschen müde, ich wollte sofort Radio hören, es gab keinen Strom, ich wollte mir die Hände waschen, das hat auch nicht geklappt, es gab kein Wasser. Aber da ich sehr müde war, da bin ich einfach ins Bett gegangen. Also ich habe etwa 2 Stunden geschlafen, dann bin ich zum Treffen im Restaurant gegangen, dort habe ich die anderen getroffen, die mir dann geholfen haben. Ich habe ihnen nämlich ganz spontan erzählt, dass ich kein

Wasser, keinen Strom und kein Radio haben konnte. Und sie haben mir gesagt, „Nee, das funktioniert mit der Chipkarte, wir zeigen dir, wie das läuft.“ Ich glaube, außer diesen Anfangsschwierigkeiten, würde ich sagen, ist das Hotel wirklich gut.

2. Gespräch

Rep.: Ja, und wie ist es bei Ihnen im Hotel? Ist alles in Ordnung?

Hans: Doch, die Unterbringung ist ganz gut. Es hat zwar kleinere Probleme gegeben, das heißt, ich habe das nicht unbedingt als Problem gesehen. Das erste Problem war, dass ich nicht auf der Liste war, das heißt ich hatte am Anfang überhaupt kein Zimmer...

Rep.: Wirklich?

Hans: Ja, und dann hat man mir aber sofort ein Zimmer gegeben und nachher stellte ich fest, dass das ein sehr gutes Zimmer war, größer eigentlich, als das, was für die anderen Teilnehmer reserviert worden war.

Es gab dann innerhalb dieser Tage noch ein paar andere Probleme. Einmal stellte ich fest, dass das Wasser aus meiner Duschkabine immer rauslief.

Rep.: Oh! Das ist ja peinlich!

Hans: Mir war es nicht peinlich, ich hab nur den Leuten gesagt, ich wollte nicht, dass das Wasser aus dem Fenster rausläuft. Und dann hat man das nach zwei Tagen in Ordnung gebracht. Ein, ein drittes Problem entstand: ... der Klodeckel ging einmal los! Das heißt, jedes Mal, wenn man zur Toilette ging, rutschte die Brille ab, aber man hat es dann sofort befestigt. Und das vierte Problem war gestern, ich wollte duschen gehen und es war keine Seife mehr da. Und dann habe ich Seife bestellt und hab nach 5 Minuten die Seife auch bekommen.

ÍRÁSKÉSZSÉG

Az írásfeladatok értékelése központilag kidolgozott analitikus skálák segítségével történik. Ez az eljárás meghatározott értékelési szempontokon, valamint az egyes szempontokhoz tartozó szintleírásokon alapul. Minden írásbeli munkát ezen szempontok segítségével kell értékelni oly módon, hogy a dolgozatot minden egyes értékelési szempontnál újra kell olvasni.

Az eljárás további sajátossága, hogy a szintleírások a nyelvi teljesítményt értékelő szempontoknál nem tartalmaznak hibaszámokra vonatkozó utalásokat, valamint nem osztályozzák előre az egyes hibatípusokat a hibák súlyossága alapján. Ennek oka az, hogy az egyes nyelvi hibák súlyosságát (értelemzavaró vagy nem értelemzavaró hiba) csak az adott szövegkörnyezet figyelembevételével lehet megállapítani.

A középszinten az írásbeli vizsga minden része a lépcsőzetesség elve alapján épül fel, azaz a feladatok fokozatosan nehezednek. Ez a progresszió az íráskészséget mérő vizsgarészben az értékelési skálákban is megjelenik. Az első, könnyebb feladat skálája inkább az A2 szinthez igazodik, így jóval toleránsabb, mint a második feladathoz tartozó skála, amely a B1 szinten alapul.

Mintaértékelések találhatók „Az érettségiről tanároknak 2005. Német nyelv” című dokumentumban, amely elérhető az Oktatási Minisztérium honlapján (www.om.hu).

A javítás alapelvei

1. A dolgozatot akkor is értékelni kell, ha a vizsgázó eltér a megadott szöveghossztól.
2. Fél pontok és jutalompontok nem adhatók.
3. A dolgozatban a hibákat jelölni kell. A Javítási-értékelési útmutatóban megadott javítási jelrendszer használata nem kötelező, bármilyen más jelrendszer is használható.
4. Az ismétlődő nyelvhelyességi hibákat csak egyszer kell az értékelésnél figyelembe venni.
5. Az adott szinten bizonyos lexikai egységek és nyelvtani struktúrák produktív használata nem várható el a vizsgázótól. Erről pontos tájékoztatást nyújt a vizsgakövetelmény (40/2002. sz. Miniszteri rendelet). Az ilyen típusú hibákat az értékelésnél nem kell figyelembe venni.
6. Az új helyesírás teljeskörű bevezetésével kapcsolatban kialakult bizonytalan helyzet miatt a régi helyesírással írt alakokat is helyesnek kell tekinteni.
7. Figyelem! A „nullázási szabály” a két feladatban különböző! Amennyiben az első feladatban valamelyik szempont alapján a dolgozat 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont alapján is 0 pontot kell rá adni. A második feladatban csak a Tartalom értékelési szempont alapján 0 pontos dolgozatok lesznek a többi szempont alapján is 0 pontosak. A két feladat értékelése egymástól független. Tehát ha a dolgozatot a fenti szabály miatt lenullázza az egyik feladatban, akkor a másik feladat értékelése nem lesz automatikusan 0 pont!
8. A második feladatban a vizsgázónak választási lehetősége van, és a megoldólapra beírja, hogy melyik témát kívánja kidolgozni. Ha a vizsgázó a második feladatban mindkét választási lehetőséget kidolgozza, és a javító tanár számára nem derül ki egyértelműen, hogy melyik feladatot választotta, akkor az első témát kell kijavítani és értékelni.

Első feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom és szöveghossz	5 pont
Nyelvhelyesség	5 pont
Összesen	10 pont

Amennyiben a dolgozat valamelyik szempont alapján 0 pontos, akkor a másik értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése

Tartalom és szöveghossz

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- megfelelően dolgozta-e ki a témát,
- megfelelő hosszúságú szöveget hozott-e létre.

A tartalmi teljesség megítélésénél az a döntő, hogy a vizsgázó közli-e az adott szituációban lényeges információkat. Egyes vizsgafeladatoknál a tartalom értékelésénél a segédanyag (input) tartalmi információi is irányadók lehetnek. Ekkor azt is figyelembe kell venni, hogy a vizsgázó írásműve nem tartalmaz-e sokkal kevesebb információt, mint a segédanyag. Amennyiben a feladat nem tartalmaz erre vonatkozó utasítást, akkor nem kérhető számon a vizsgázón az összes, segédanyagban megjelenő információ.

A dolgozat tartalmi szempontból megfelelő abban az esetben is, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír.

A nyelvi okokból érthetetlen szövegrészeket a Tartalom szempontnál nem lehet értékelni. Ez vonatkozik a megadott szövegből értelem nélkül lemásolt és rossz nyelvi környezetben használt szövegrészekre is. Az ilyen típusú hibákat figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is. El kell fogadni azonban az olyan szövegrészeket, amelyeket a vizsgázó a segédanyagból vett át, és jó nyelvi környezetben használ.

Amennyiben a vizsgázó olyan információt közöl, ami anyanyelvi olvasó számára nem érthető, a tartalom kidolgozása nem tekinthető teljesen megfelelőnek.

A szöveghossz megadásánál a szószám csak a vizsgázó által létrehozott szövegrészre vonatkozik, azaz nem tartalmazza a központilag megadott részek szavainak számát.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondat, alaktan, helyesírás)

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek,
- megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondat, az alaktan és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

Értékelési skála (középszint 1. feladat)*Tartalom és szöveghossz*

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A vizsgázó megfelelően dolgozta ki a témát, és elérte a megadott szövegmennyiséget (40–50 szó).	A vizsgázó általában megfelelően tárgyalta a témát, és legalább 30–40 szó hosszúságú szöveget hozott létre.	A vizsgázó csak részben megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg 30 szónál rövidebb.	A vizsgázó nem megfelelően tárgyalta a témát, és/vagy a létrehozott szöveg nagyon rövid. vagy: A vizsgázó más témáról ír.

Nyelvhelyesség (szókincs, mondatban, alaktan, helyesírás)

5 pont	4–3 pont	2–1 pont	0 pont
A szöveg hibátlan vagy csak kevés, a megértést nem zavaró hibát tartalmaz.	A szövegben több hiba fordul elő, a hibák alig nehezítik a megértést.	A szövegben sok hiba fordul elő, a hibák néhány ponton nehezítik a megértést.	A szöveg a nyelvi hibák miatt nem érthető.

Második feladat

Összefoglaló táblázat az értékelési szempontokról:

Értékelési szempontok	Pontszám
Tartalom	5 pont
Formai jegyek és hangnem	3 pont
Szövegalkotás	5 pont
Szókincs, kifejezőmód	5 pont
Nyelvtan, helyesírás	5 pont
Összesen	23 pont

Amennyiben a dolgozat a Tartalom szempont alapján 0 pontos, akkor a többi értékelési szempont pontszáma is 0 pont.

Az értékelési szempontok részletes kifejtése*Tartalom*

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó

- hány irányító szempontra tért ki, és megfelelően tárgyalta-e azokat,
- hogyan valósította meg a kommunikációs cél(oka)t.

Egy adott irányító szempont tárgyalása akkor tekinthető a szintnek megfelelőnek, ha a vizsgázó kitér a megadott szempontra, mondatai minden lényeges információt tartalmaznak, illetve minden lényeges információra rákérdeznek, és ismétlésektől mentesek. Amennyiben egy irányító szemponthoz több alpont tartozik, a szempont kifejtése akkor tekinthető megfelelőnek, ha a vizsgázó az összes alpontot tárgyalja. Ha a vizsgázó egy irányító szempontra kitér, de mondatai nem tartalmaznak minden lényeges információt, illetve nem kérdeznek rá minden lényeges információra, az adott irányító szempont tárgyalása csak részben megfelelő. Az adott irányító szempont tárgyalása abban az esetben is csak részben megfelelő, ha a vizsgázó anyanyelvi olvasó számára értelmezhetetlen információt ad meg (pl. az életkor helyett a vizsgázó azt adja meg, hogy negyedikes).

Érdeklődő típusú levél esetén előfordul, hogy a vizsgázónak bizonyos információkra kell rákérdeznie. Ebben az esetben a megfelelő kérdés feltevése azt jelenti, hogy a vizsgázó megfelelően fejtette ki az adott szempontot.

Ha egy irányító szempont tárgyalása nyelvi okokból nem érthető, azt a Tartalom szempontnál úgy kell értékelni, mintha a vizsgázó nem tért volna ki rá, azaz az adott irányító szempont kifejtése nem megfelelő. Ezt a hibát figyelembe kell venni a nyelvi teljesítmény értékelésekor is, azaz a hiba jellegétől függően a Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontoknál. A segédanyagból átvett szövegrészek esetében úgy kell eljárni, mint az első feladatnál.

Új, azaz nem megadott szempontok értékelésére nincs lehetőség. A dolgozatot akkor is a megadott szempontok alapján kell értékelni, ha a vizsgázó a megadott témáról nem személyes vonatkozásban, hanem általánosan, de a kommunikációs cél(ok)nak megfelelően ír, vagy önmagáról ír, amikor általánosan kellene fogalmaznia.

Formai jegyek és hangnem

E szemponton belül azt értékeljük, hogy a vizsgázó által létrehozott szöveg

- megfelel-e a levéllel, mint szövegfajtaival szemben állított formai követelményeknek, azaz helyesen tartalmazza-e a dátumot, a megszólítást, az elköszönést és aláírást,
- hangneme megfelel-e a címzethez való viszonynak és a közlési szándéknak.

Ennél az értékelési szempontnál a szintleírások engedékenysége az eddigi kipróbálások tapasztalatait tükrözi, amely szerint a levélforma betartása általánosan nagy gondot jelent a vizsgázóknak. Most a dolgozat e szempont alapján még egy ponttal értékelhető, ha a vizsgázó törekedett a levélforma betartására, azaz a két alapvető formai jegy, a megszólítás és az elköszönés elfogadható, valamint a levél hangneme még megfelelő. 0 pont akkor jár, ha hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás, ha a vizsgázó levél helyett fogalmazást ír, illetve ha a levél hangneme nem megfelelő. A későbbiekben azonban, amikor elvárható lesz a levél formai jegyeinek ismerete, a formai követelmények szigorúbb elbírálás alá esnek.

Az egyes formai jegyek abban az esetben helyesek, amennyiben a levélírás szabályainak megfelelnek, és illenek a levél típusához. A csak nyelvtani vagy helyesírási hibát tartalmazó variációk e szempont értékelésénél helyesnek számítanak.

Általános érvényű példák a formai jegyekre

Néhány példa a helyes megszólításra és elköszönésre:

Helyes megszólítás	Helyes elköszönés
Sehr geehrte Damen und Herren,/!	Mit freundlichen Grüßen
Sehr geehrter Herr ... ,/!	Mit freundlichem Gruß
Sehr geehrte Frau ... ,/!	Freundliche Grüße
Lieber/Liebe....,/!	Mit (den) besten Grüßen
Liebe Freunde,/!	Mit herzlichen Grüßen
Hallo,/!	Herzliche / Liebe / Viele Grüße
Hallo Peter / Leute / Freunde,/!	Herzlich(st)
	Tschüs / Ciao / Bis bald / Servus

Elfogadhatónak tekinthető minden olyan megszólítás és elköszönés, ami „emlékeztet” az adott levéltípushoz illő helyes formákra.

Néhány példa az elfogadható megszólításra és elköszönésre:

Elfogadható megszólítás	Elfogadható elköszönés
Sehr geehrte Herren,/!	Mit vielen Grüßen
Verehrter / geehrter Direktor,/!	Vielen Dank
Verehrte LAL Sprachen GmbH,/!	Ich danke Ihnen im Voraus
Sehr geehrte Redaktion,/!	Mit Hochachtung
Liebes Jugendmagazin,/!	Hochachtungsvoll
Hello,/!	Wir antworten auf alle Briefe
Hello Peter / mein Freund,/!	

Helyes dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – a levél jobb felső sarkában

Elfogadható dátum:

(Miskolc,)(den) 16.10.2003 – nem a megfelelő helyen

Az aláírás akkor helyes, ha az elköszönés alatti sorban van. Néhány példa a helyes aláírásra:

Péter Szabó / Szabó Péter

Péter / die Deutschgruppe / Klasse 10D

Amennyiben az aláírás egy sorban van az elköszönéssel, akkor elfogadhatónak minősül. Nem elfogadható az aláírás abban az esetben, ha ellentmond a levél tartalmának és/vagy hangnemének.

Szövegalkotás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- logikus-e az irányító szempontok elrendezése és ezáltal a szöveg gondolatmenete,
- megfelelő-e a gondolati tagolás, azaz van-e bevezetés, tárgyalás és befejezés,
- hogyan használja a vizsgázó a szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit (pl. egyszerű kötőszók, névmások).

A Szövegalkotás szempontnál a Tartalom szemponttól függetlenül kell eljárni és csak a tárgyalt szempontok alapján lehet megítélni a dolgozat felépítését és gondolatmenetét.

A szövegösszefüggés tartalmi és nyelvi elemeit akkor használja helyesen a vizsgázó, ha törekszik arra, hogy egyszerű kötőszók, névmások, határozószók stb. segítségével valódi szöveget hozzon létre. Amennyiben a vizsgázó minden mondatát azonos módon (pl. az „ich” személyes névmással) kezdi, nem mondható el az általa létrehozott levélről, hogy abban a mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz. Amennyiben a vizsgázó csak azonos szerkezetű egyszerű mondatokat ír, nem kaphatja meg a maximális pontszámot.

Szókincs, kifejezésmód

E szemponton belül azt értékeljük, hogy

- megfelel-e a vizsgázó által használt szókincs a témának, a szituációnak, a szerepnek és a közlési szándéknak,
- megfelel-e a szóhasználat a középszintű érettségi vizsga követelményeinek.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. Értelemzavaró hibának az számít, ha a mondat/szövegrész tartalma csak újraolvasás után érthető, azaz anyanyelvi olvasó csak nehezen vagy egyáltalán nem értené meg a mondanivalót.

A nyelvi hibákat az értékelés során csak egyszer szabad figyelembe venni, azaz a hiba jellegétől függően vagy a Szókincs, kifejezésmód vagy a Nyelvtan, helyesírás szempontnál. Amennyiben például a vizsgázó egy szót nem megfelelően használ (pl. a „bringen” ige helyett

a „holen” igét), ezt a hibát csak a Szókincs, kifejezésmód szempontnál lehet értékelni. Ha a vizsgázó egy előljárószót helytelen vonzattal használ (pl. „um+Dativ”), ezt a hibát csak a Nyelvtan, helyesírás szempontnál lehet értékelni.

Azoknál az értelemzavaró hibáknál, amelyek következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetatlenné, és amelyeknél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó, az egyszeri értékelés elve nem érvényes. Az ilyen típusú hibákat tehát mindkét szempontnál értékelni kell.

E szempont értékelésénél a megszólítás és az elköszönés hibáit is figyelembe kell venni.

Nyelvtan, helyesírás

E szemponton belül azt értékeljük, hogy megfelel-e a vizsgázó által létrehozott szöveg a mondatban, az alakban és a helyesírás normáinak.

Az egyes hibák súlyozása annak alapján történik, hogy milyen mértékben nehezítik a megértést. A további részletes útmutatást lásd a Szókincs, kifejezésmód szempontnál.

Értékelési skála (középszint 2. feladat)*Tartalom*

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó öt irányító szempontot dolgozott ki megfelelően. A vizsgázó a kommunikációs célokat megfelelően valósította meg.	A vizsgázó négy vagy három irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. A vizsgázó a kommunikációs célokat többnyire megfelelően valósította meg.	A vizsgázó két irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, a többit pedig csak részben vagy egyáltalán nem. vagy: A vizsgázó egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően, és van még olyan irányító szempont, amelyet részben tárgyalt. vagy: A vizsgázó legalább négy irányító szempontot tárgyalt részben. A kommunikációs célokat részben valósította meg.	A vizsgázó csak egy irányító szempontot dolgozott ki megfelelően és nem tárgyalta a többi szempontot. vagy: A vizsgázó három vagy annál kevesebb irányító szempontot tárgyalt részben. Alapvető kommunikációs célját nem éri el. vagy: A vizsgázó más témáról írt.

Formai jegyek és hangnem

3 pont	2 pont	1 pont	0 pont
A szöveg formai jegyei teljesen megfelelnek a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Helyes a megszólítás, az aláírás, a dátum és az elköszönés.	A szöveg formai jegyei nagyjából megfelelnek a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Van helyes megszólítás és aláírás, valamint elfogadható dátum és elköszönés.	A szöveg formai jegyei még megfelelnek a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Van helyes vagy elfogadható megszólítás és aláírás.	A szöveg formai jegyei nem felelnek meg a szövegfajtnak, hangneme a közlési szándéknak és/vagy a címzetthez való viszonyinak. Hiányzik vagy nem elfogadható a megszólítás és/vagy az aláírás.

Szövegalkotás

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése logikus. A gondolati tagolás megfelelő: van bevezetés, tárgyalás és befejezés. A vizsgázó megfelelő nyelvi eszközök használatával valódi szöveget hoz létre. A mondatok szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg felépítése, az irányító szempontok elrendezése többnyire logikus. A vizsgázó törekszik a gondolati tagolásra: van bevezetés vagy befejezés. A vizsgázó törekszik arra, hogy valódi szöveget hozzon létre. A mondatok többnyire szervesen kapcsolódnak egymáshoz.	A mondanivaló nem mindenütt logikus elrendezésű. A vizsgázó nem törekszik a gondolati tagolásra: hiányzik a bevezetés és befejezés. A szövegszerűség csak nyomokban fedezhető fel. A mondatok több helyen nem kapcsolódnak egymáshoz.	A szöveg tagolatlan és áttekinthetetlen. Az írásmű izolált mondatok halmazából áll. A levél annyira rövid, hogy szöveggént nem értékelhető.

Szókincs, kifejezés mód

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A szöveget a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Néhol nem megfelelő a szóhasználat, ez azonban csak kis mértékben nehezíti a mondanivaló megértését.	A szöveget nagyrészt a témának és a közlési szándéknak megfelelő szókincs jellemzi. Többször nem megfelelő a szóhasználat, ami néha nehezíti a mondanivaló megértését. A szókincs korlátai miatt többször előfordulhat szóismétlés.	A szöveget egyszerű szókincs jellemzi. Sokszor nem megfelelő a szóhasználat, ami helyenként jelentősen nehezíti és/vagy akadályozza a mondanivaló megértését. Sok a szóismétlés.	A szövegben felhasznált szókincs szegényes. A nem megfelelő szóhasználat több helyen akadályozza a szöveg megértését.

Nyelvtan, helyesírás

5 pont	4-3 pont	2-1 pont	0 pont
A vizsgázó általában helyesen használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg kevés nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják.	A vizsgázó több hibával használja az egyszerű nyelvtani struktúrákat. A szöveg több nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek azonban a megértést nem befolyásolják, és/vagy kevés, a megértést nehezítő hiba jellemzi a dolgozatot.	A vizsgázó csak a legegyszerűbb nyelvtani struktúrákat használja. A szöveg sok olyan nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibát tartalmaz, amelyek a megértést nem befolyásolják, valamint több, a megértést jelentősen nehezítő nyelvi hiba fordul elő benne.	A szöveg a nyelvi (mondattan, alaktan, helyesírás) hibák miatt nem érthető.

Ajánlott jelrendszer

Első feladat

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

Ny = nyelvhelyességi hiba (lexikai vagy nyelvtani hiba),

H = helyesírási hiba,

É = értelemzavaró nyelvi hiba.

A szövegben használt jelek:

aláhúzás = lexikai, nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl → szórendi hiba,

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

_____ i

Az ismétlődő hibákat, valamint az olyan hibákat, amelyeknél az adott nyelvtani struktúra vagy lexikai egység ismerete nem várható el a vizsgázótól, csak a szövegben kell jelölni, a javító sávban nem.

Második feladat

Az áttekinthetőség érdekében érdemes az egyes szempontokhoz tartozó jeleket egy-egy oszlopban egymás alá írni.

Tartalom

A tartalmi szempontok teljesítését a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a szempont sorszámának megadásával:

④ (bekarikázott szám) = teljesített tartalmi szempont,

√3 (hiányjel + szám) = nem tárgyalt vagy nyelvi okból nem érthető tartalmi szempont,

2- (szám + mínuszjel) = érintett, de nem megfelelően kifejtett tartalmi szempont.

Formai jegyek és hangnem

A formai jegyeket a lap jobb oldalán található sávban kell jelölni a következő betűkkel:

Dátum = D

Köszönés = K

Megszólítás = M

Aláírás = A

A teljesítés minőségét a következő módon jelöltük:

ⓓ (bekarikázott betű) = az adott formai jegy teljesítése helyes,

√A (hiányjel + betű) = hiányzik vagy nem elfogadható az adott formai jegy,

K- (betű + mínuszjel) = az adott formai jegy elfogadható.

Szövegalkotás

Ennél a szempontnál nem használunk jeleket.

Szókincs, kifejezésmód

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

L = lexikai hiba,

ÉL = értelemzavaró lexikai hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó.

A szövegben a következő jeleket használjuk:

aláhúzás hullámvonallal = lexikai hiba,

~~~~~

aláhúzás hullámvonallal + i = ismétlődő lexikai hiba.

~~~~~_i

Az ismétlődő hibákat nem kell jelölni a javító sávban.

Nyelvtan, helyesírás

A hibákat a lap jobb oldalán található sávban jelöljük a következő betűkkel:

G = nyelvtani (grammatikai) hiba,

ÉG = értelemzavaró nyelvtani hiba,

É = értelemzavaró hiba, amely következtében egy-egy mondatrész vagy mondat mondanivalója válik érthetlenné, és amelynél a hiba komplexitása miatt nem lehet eldönteni, hogy lexikai vagy nyelvtani hibáról van-e szó,

H = helyesírási hiba.

A szövegben használt jeleket:

aláhúzás = nyelvtani vagy helyesírási hiba,

√ (hiányjel) = hiányzik egy szó,

nyíl = szórendi hiba,

→

aláhúzás + i = ismétlődő hiba.

______i

Az ismétlődő hibákat nem jelöljük a javító sávban.